

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Nds/11/2017
Identifikačné číslo spisu: 1015201532
Dátum vydania rozhodnutia: 17.10.2017
Meno a priezvisko: JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1015201532.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: L. M., B. X. XXX, XXX XX B. X., IČO: 411 749 84, zast.: JUDr. Eugenom Kostovčíkom, advokátom, so sídlom Gelnická 33, 040 11 Košice proti žalovanému: Ministerstvo financií Slovenskej republiky, so sídlom Štefanovičova 5, 817 82 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, o nesúhlase Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením veci, takto

rozhodol:

Nesúhlas Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením veci je d ô v o d n ý .

Vecne a miestne príslušným súdom prvej inštancie je Krajský súd v Bratislave.

Odôvodnenie

I.

Požiadavka krajského súdu

1. Krajský súd v Bratislave, na ktorom začalo predmetné konanie podaním žaloby z 16.09.2015 o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. MF/19198/2015-77 z 25.08.2015, uznesením č. k. 1S/221/2015-30 z 02.02.2017 postúpil vec Krajskému súdu v Banskej Bystrici ako miestne a vecne príslušnému správne súdu. Rozhodol tak s odôvodnením, že v preskúmanej veci rozhodoval ako prvostupňový orgán verejnej správy Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky so sídlom v Banskej Bystrici. Miestne príslušným na rozhodnutie je s poukazom na ustanovenie § 13 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) Krajský súd v Banskej Bystrici, v ktorého obvode je sídlo orgánu verejnej správy, ktorý rozhodol v prvom stupni.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici s postúpením veci nesúhlasil a predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) na rozhodnutie postupom podľa § 18 ods. 3 S.s.p. Uviedol, že žaloba žalobcu bola Krajskému súdu v Bratislave doručená 18.09.2015, a teda za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), podľa ustanovení ktorého bol vecne a miestne príslušným súdom na konanie a rozhodnutie Krajský súd

v Bratislave, v ktorého obvode má sídlo správny orgán, ktorého konanie sa preskúmava, a to Ministerstvo financií Slovenskej republiky (§ 246 ods. 1 a § 246a ods. 1 druhá veta O.s.p., § 39 ods. 3 zák. č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov).

3. Poukázal na zásadu perpetuatio fori, podľa ktorej sa skutkové okolnosti významné pre príslušnosť zisťujú z návrhu na začatie konania k momentu začatia konania. Ďalej uviedol, že miestna príslušnosť Krajského súdu v Bratislave určená v čase začatia konania (18.09.2015) podľa vtedy účinnej procesnej normy (§ 246a ods. 1 O.s.p.) trvá v zmysle § 11 O.s.p. a § 9 ods. 1 S.s.p. až do skončenia konania. Konanie vtedy začalo na vecne a miestne príslušnom súde a táto príslušnosť trvá až do skončenia veci a na tom nič nemení ani ustanovenie § 491 ods. 1 S.s.p., ani ustanovenie § 97 S.s.p. Preto zmena právnej úpravy a stanovenie nových okolností rozhodujúcich pre určenie miestnej príslušnosti v priebehu konania nie je skutočnosťou, na základe ktorej by mal konajúci súd zistiť, že už nie je vo veci miestne príslušný. Predpokladané odbremenenie Krajského súdu v Bratislave (viď dôvodová správa k S.s.p.) nastavením iných podmienok pre určovanie miestnej príslušnosti súdov sa môže prejaviť len vo vzťahu k veciam napadnutým od 01.07.2016 príslušnosť, v opačnom prípade by sa jednalo o retroaktívne pôsobenie právnej normy a vec by bola odňatá zákonnému sudcovi.

II.

Právny názor Najvyššieho súdu

4. Najvyšší súd podľa § 18 ods. 3 S.s.p. preskúmal vec predloženú Krajským súdom v Banskej Bystrici a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších predpisov) dospel k záveru o dôvodnosti nesúhlasu s postúpením veci. Z obsahu predloženého spisového materiálu zistil, že žalobca sa podanou žalobou domáha preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. MF/19198/2015-77 z 25.08.2015, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie prvostupňového orgánu verejnej správy - Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky č. 1100308/1/17733/2015 z 16.01.2015.

5. Právny základ pre vydanie uznesenia o určení príslušnosti správneho súdu s prihliadnutím na preskúmané rozhodnutie tvoria nasledujúce ustanovenia Správneho súdneho poriadku a Občianskeho súdneho poriadku (za účinnosti ktorého začalo predmetné konanie):

Podľa § 18 ods. 3 S.s.p. ak správny súd, ktorému bola vec postúpená správnym súdom tej istej inštalácie, nesúhlasí so svojou miestnou príslušnosťou alebo kauzálnou príslušnosťou, predloží vec na rozhodnutie najvyššiemu súdu. Rozhodnutím najvyššieho súdu sú nižšie správne súdy viazané.

Podľa § 491 ods. 1 S.s.p. ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 491 ods. 2 S.s.p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

Podľa § 11 ods. 1 O.s.p. konanie sa uskutočňuje na tom súde, ktorý je vecne a miestne príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností, ktoré tu sú v čase začatia konania, a trvá až do jeho skončenia.

Podľa § 246a ods. 1 O.s.p. miestne príslušným je súd, v ktorého obvode má sídlo správny orgán, ktorého rozhodnutie a postup sa preskúmava, ak nie je ustanovené inak. Ak ide o rozhodnutie orgánu s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky, okrem ústredných orgánov štátnej správy, miestne príslušným je krajský súd, v ktorého obvode je všeobecný súd navrhovateľa.

6. Najvyšší súd pri svojom rozhodovaní aplikoval ustanovenie § 491 ods. 1 S.s.p., v zmysle ktorého teda postupoval podľa ustanovení nového procesného kódexu - Správneho súdneho poriadku. V prípade

miestnej príslušnosti však z citovaného ustanovenia § 9 ods. 1 S.s.p. vyplýva, že príslušnosť sa skúma a určuje podľa okolností existujúcich v čase začatia konania a trvá až do jeho skončenia.

7. V prejednávanej veci bola žaloba podaná na Krajskom súde v Bratislave dňa 18.09.2015, t. j. predmetné konanie bolo začaté ešte v čase účinnosti O.s.p. Aj v prípade aplikácie ustanovenia § 491 ods. 1 S.s.p. je nevyhnutné v prejednávanej veci posudzovať miestnu príslušnosť podľa ustanovení O.s.p., nakoľko aj v zmysle § 9 ods. 1 S.s.p. sa príslušnosť posudzuje podľa okolností existujúcich v čase začatia konania. K týmto okolnostiam nesporne patrí aj skutočnosť, že v čase začatia konania bol platným a účinným procesným kódexom O.s.p., a teda Najvyšší súd dospel k záveru, že miestnu príslušnosť je potrebné v prejednávanej veci posudzovať podľa ustanovení O.s.p.

8. Citované ustanovenie § 11 ods. 1 O.s.p. zakotvuje zásadu perpetuatio fori, podľa ktorej je pre určenie miestnej príslušnosti rozhodujúci stav v čase začatia konania a trvá až do skončenia sporu. Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, ak by sa podmienky miestnej príslušnosti počas konania zmenili.

9. Najvyšší súd považuje za dôležité zdôrazniť, že zásada perpetuatio fori nie je dotknutá ani zmenou právnej úpravy, nakoľko je nutné myslieť na základnú zásadu zákonného sudcu, ktorej účelom je zabrániť tomu, aby súd, ktorý má konkrétnu vec prerokovať a rozhodnúť o nej, bol obsadený spôsobom, ktorý by sa dal označiť za svojvoľný alebo prinajmenšom za účelový (k zásade zákonného sudcu a jej účelu sa vyjadril Ústavný súd Slovenskej republiky napr. v rozhodnutí vo veci sp. zn. IV. ÚS 479/2013).

10. V tejto súvislosti Najvyšší súd odkazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 25.07.2017 č. k. II. ÚS 202/2017-37, v ktorom bola podrobnejšie rozobratá zásada perpetuatio fori a zásada zákonného sudcu v súvislosti so zmenou procesných kódexov.

Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol, že:

„Na príslušnosť správneho súdu ako na procesnú podmienku konania sa aj v súlade s novou právnou úpravou obsiahnutou v § 9 ods. 1 S.s.p. vzťahuje zásada perpetuatio fori, podľa ktorej sa skutkové okolnosti významné pre príslušnosť správneho súdu zisťujú z návrhu na začatie konania (resp. žaloby) k momentu začatia konania, teda k momentu doručenia návrhu (resp. žaloby) súdu, pričom takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania (§ 31 S.s.p.).

K nevyhnutnému predpokladu na vydanie meritórneho rozhodnutia patrí nepochybne príslušnosť súdu, ktorej založenie a trvanie sa tak podľa „starej“, ako aj „novej“ právnej úpravy riadi všeobecne akceptovanou zásadou perpetuatio fori obsiahnutou v úvodných častiach procesných kódexov regulujúcich príslušnosť súdov (§ 9 ods. 1 S.s.p., obdobne § 11 ods. 1 O.s.p.).

Stret „novej“ a „starej“ právnej úpravy rieši tzv. intertemporálne ustanovenie, ktoré v § 491 ods. 1 S.s.p. ustanovuje ako generálne pravidlo okamžitú použiteľnosť a aplikáciu ustanovení Správneho súdneho poriadku aj na konania začaté za platnosti a účinnosti Občianskeho súdneho poriadku.

V nadväzujúcom ustanovení § 491 ods. 2 prvej vety S.s.p. sa režim vzájomného spolupôsobenia skoršieho práva a neskoršieho práva upravuje výslovným zakotvením zachovania právnych účinkov úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti Správneho súdneho poriadku, pričom sa dotýka tak úkonov samotného súdu, ako aj úkonov účastníkov konania.

Aj napriek absencii výslovného zakotvenia zásady perpetuatio fori v prechodných ustanoveniach Správneho súdneho poriadku (na rozdiel od § 470 ods. 4 Civilného sporového poriadku) bude jej uplatnenie v konaniach začatých pred dňom nadobudnutia účinnosti Správneho súdneho poriadku predurčené práve výkladom § 491 ods. 2 prvej vety S.s.p.

V prípade kódexov, ktorými nepochybne Občiansky súdny poriadok, ako aj Správny súdny poriadok sú, nemožno opomenúť metódu systematického výkladu, ktorého podstatou je poznanie, skúmanie a objasnenie právnej normy v súlade s inými právnymi normami a v súvislostiach s celým systémom práva (Bröstl, A., Dobrovičová, G., Kanárik, I. Teória práva. UPJŠ Košice, 2007, s. 138 a 139).“

11. Vo svetle uvedeného má Najvyšší súd z predloženého spisového materiálu za preukázané, že príslušnosť bola určená podaním žaloby a Krajského súdu v Bratislave disponoval všetkými údajmi potrebnými k správneému určaniu miestnej príslušnosti súdu, z ktorých bolo zrejmé, že v zmysle

ustanovenia § 246a ods. 1 O.s.p. je miestne príslušným na rozhodnutie krajský súd, v ktorého obvode je sídlo správneho orgánu, ktorého rozhodnutie a postup sa preskúmava. Žalobca sa podanou žalobou domáha preskúmania rozhodnutia a postupu žalovaného - Ministerstva financií Slovenskej republiky.

12. Ministerstvo financií Slovenskej republiky je zriadené zákonom č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 575/2001 Z.z.“) a v zmysle § 16 zák. č. 575/2001 Z.z. je ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť financií, daní a poplatkov, colníctva, finančnej kontroly, vnútorného auditu a vládneho auditu. Je aj ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť cien a cenovej kontroly s výnimkou cien a cenovej kontroly tovarov ustanovených osobitnými zákonmi. V zmysle § 39 ods. 3 zák. č. 575/2001 Z.z. sídlom ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy je Bratislava.

13. Z uvedených dôvodov senát Najvyššieho súdu v zmysle ustanovenia § 18 ods. 3 S.s.p. jednomyselne dospel k záveru o dôvodnosti nesúhlasu Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením veci, pretože v zmysle zásady perpetuatio fori je na prejednanie a rozhodnutie v danej veci príslušný Krajský súd v Bratislave.

Podľa § 25 ods. 1 S.s.p. platí, že ak tento zákon neustanovuje inak, použijú sa na konanie pred správnym súdom primerane ustanovenia prvej a druhej časti Civilného sporového poriadku okrem ustanovení o intervencii. Ak niektorá otázka nie je riešená ani v Civilnom sporovom poriadku, správny súd postupuje primerane podľa základných princípov konania tak, aby sa naplnil účel správneho súdnictva.

Podľa § 44 ods. 3 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“) na Najvyššom súde koná a rozhoduje senát alebo veľký senát.

Podľa § 46 ods. 1 C.s.p. senát sa skladá z predsedu senátu a dvoch sudcov.

14. Zloženie senátu v tejto veci Najvyšší súd odvodil z ustanovenia § 25 veta prvá S.s.p. a § 44 ods. 3 C.s.p. v spojení s § 46 ods.1 C.s.p., v ktorých je upravené zloženie senátu Najvyššieho súdu tak, že sa skladá z predsedu senátu a dvoch sudcov. Zároveň vychádzal i z obsahu dôvodovej správy k S.s.p., z obsahu ktorej vyplýva, že v správnom súdnictve päťčlenný senát Najvyššieho súdu rozhoduje podľa § 21 písmeno b/ S.s.p. vo veciach uvedených v § 11 písm. a/ - g/ S.s.p., t.j. ako súd prvej inštancie. Rozhodovanie Najvyššieho súdu o nesúhlase správneho súdu s miestnou príslušnosťou je upravené v § 18 ods. 3 S.s.p., čo znamená, že Najvyšší súd tu nerozhoduje ako súd prvej inštancie, preto Najvyšší súd rozhoduje v trojčlennom senáte, ktorý je zložený z predsedu senátu a dvoch sudcov.

15. Najvyšší súd poukazuje na to, že v obdobných sporoch o príslušnosť rozhodol v zásade rovnakým spôsobom napr. vo veciach sp. zn. 8Nds/11/2016 z 23.02.2017, sp. zn. 2Nds7/2016 z 22.02.2017, sp. zn. 2Nds/5/2017 z 22.03.2017, sp. zn. 4Nds/6/2016 z 25.01.2017.

16. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný (§ 439 ods. 2 písm. d/ S.s.p.).